

Львівський державний університет внутрішніх справ

ПРАВО. КОМУНІКАЦІЯ. СУСПІЛЬСТВО

LAW. COMMUNICATION. SOCIETY

**DAS RECHT. DIE KOMMUNIKATION. DIE GESELLSCHAFT
LE DROIT. LA COMMUNICATION. LA SOCIÉTÉ**

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції
здобувачів вищої освіти
(українською та іноземними мовами)

02 квітня 2026 року

**Львів
2026**

УДК 351.75(063) = 00
Ф79

Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет вченою радою
Львівського державного університету внутрішніх справ
(*протокол від 16 квітня 2026 р. № 10*)

Рецензенти:

Іванченко М.І., доцент кафедри українознавства та міжкультурної комунікації Львівського державного університету безпеки життєдіяльності кандидат філологічних наук

Павлик Л.В., начальник відділу організації наукової діяльності Львівського державного університету внутрішніх справ кандидат юридичних наук, майор поліції

Право. Комунікація. Суспільство. Law. Communication. Society. Das Recht. Die Kommunikation. Die Gesellschaft. Le Droit. La Communication. La Société: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти (українською та іноземними мовами) / за заг. ред. канд. психол. наук, доц. Л.І. Кузьо. Львів: ЛьвДУВС, 2026. 904 с.

У збірнику подано тези доповідей учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції – здобувачів закладів вищої освіти України. Матеріали відображають актуальні наукові підходи до дослідження взаємозв'язку правових явищ, комунікаційних процесів і розвитку суспільства.

У роботах учасників розглядаються проблеми функціонування громадянського суспільства в умовах воєнного часу, питання забезпечення та захисту прав людини, особливості діяльності правоохоронних органів, а також роль комунікації у сучасному правовому середовищі.

До збірника увійшли тези українською та іноземними мовами (англійською, німецькою, французькою), що сприяє розширенню міжнародної академічної взаємодії, обміну науковими ідеями та розвитку міждисциплінарного діалогу у сферах права, комунікації та суспільних процесів.

The collection presents the abstracts of reports delivered by participants of the All-Ukrainian Scientific and Practical Conference – students of higher education institutions of Ukraine. The materials reflect current scholarly approaches to studying the interrelationship between legal phenomena, communication processes, and societal development.

The contributions address issues related to the functioning of civil society in wartime conditions, the protection and safeguarding of human rights, the specific features of law enforcement activities, as well as the role of communication in the modern legal environment.

The collection includes abstracts in Ukrainian and foreign languages (English, German, and French), which promotes international academic cooperation, the exchange of scholarly ideas, and the development of interdisciplinary dialogue in the fields of law, communication, and social processes.

Опубліковано в авторській редакції.

УДК 351.75(063) = 00

© Львівський державний університет внутрішніх справ, 2026

8. Татарин Н. М. Особливості організації розслідування воєнних злочинів. *Сучасні тенденції розвитку криміналістики та кримінального процесу в умовах воєнного стану: тези доп. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 25 листоп. 2022 р.) / МВС України, Харків.нац. ун-т внутр. справ, Ф-т №1. Харків: ХНУВС, 2022. С. 40-44*

Федорощевська Анна
курсантка 3 курсу
Одеський державний університет
внутрішніх справ
Науковий керівник
Гловюк Ірина

ОЦІНКА ВЕРХОВНИМ СУДОМ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОТОКОЛІВ НС(Р)Д, ПОВ'ЯЗАНИХ З ВТРУЧАННЯМ У ПРИВАТНЕ СПІЛКУВАННЯ

Негласні слідчі (розшукові) дії (далі – НС(Р)Д), пов'язані з втручанням у приватне спілкування, пов'язані з обмеженням конституційних прав людини, насамперед права на таємницю листування, телефонних розмов, телеграфної та іншої кореспонденції. Аудіо-, відеоконтроль особи; арешт, огляд і виїмка кореспонденції; зняття інформації з електронних комунікаційних мереж; зняття інформації з електронних інформаційних систем мають інтрузивний характер, а отже їх проведення потребує чіткого дотримання вимог закону, включаючи належне процесуальне оформлення результатів.

Під час оцінки результатів таких НС(Р)Д у суді виникають складнощі, зважаючи на різні аргументи сторони захисту щодо недопустимості цих доказів. Ці аргументи стосуються як підстав проведення, процедури, строків, відкриття результатів та інших матеріалів у порядку ст. 290 КПК України. Наведемо декілька прикладів ситуацій, які є поширеними на практиці.

Повноваження органів та осіб, які проводили НС(Р)Д. У постанові від 18.09.2024 у справі № 643/18636/21 зазначено, що «КПК України не містить вимоги про те, що доручення слідчого має надаватися уповноваженим суб'єктом конкретному працівникові оперативного підрозділу», а «проведення НСРД належить до повноважень відповідних оперативних підрозділів, які за дорученням слідчого забезпечують їх проведення» [2]. Сторона захисту посилялася на недопустимість доказів, оскільки слідчим СВ Харківського РУП № 2 ГУ НП в Харківській області ОСОБА_9 у порядку ст. 40 КПК України зняття інформації було доручено працівникам Харківського РУП № 2 ГУ НП в Харківській області, а оперуповноважений Харківського РУП № 2 ОСОБА_10 не був визначений як конкретний виконавець щодо складання протоколу про проведення зняття інформації з електронних інформаційних систем [1]. Отже, недоліки у формулюванні доручення самі по собі не свідчать про недопустимість результатів НС(Р)Д.

Крім того, виникло питання, чи потрібне доручення слідчого, прокурора у разі, якщо є ухвала слідчого судді. Захист вважав, що за відсутності доручення дії проводила неуповноважена особа. Верховний Суд визнав цю позицію необґрунтованою, оскільки зі змісту судових рішень було видно, що виконання ухвал слідчим суддею було доручено Управлінню оперативної служби та Управлінню оперативно-технічних заходів ГУНП у Львівській області. Отже, оскільки дозвіл оперативному підрозділу на проведення вказаних НСРД надав слідчий суддя, то відсутність у матеріалах справи відповідних доручень слідчого чи прокурора, виданих на проведення цих дій, не свідчить про необхідність визнання протоколів НСРД недопустимими доказами [3]. Це свідчить про сутнісний аналіз з боку Верховного Суду і відсутність потреби у дублюванні процесуальних рішень, адже рішення про виконавців вже було викладено слідчим суддею.

Оформлення протоколів НС(Р)Д. КПК України не містить деталізації оформлення протоколів саме НС(Р)Д, відсилаючи у ч. 1 ст. 252 КПК України до фіксації кримінального провадження. На практиці виникає багато питань щодо особливостей фіксування саме НС(Р)Д, і вони неодноразово розглядалися Верховним Судом. Наприклад, у тій самій постанові від 18.09.2024 Суд прямо вказав: «відсутність окремих реквізитів протоколу, зокрема дати його складання, сама по собі не може бути достатньою підставою для визнання такого протоколу недопустимим доказом», якщо з інших матеріалів можливо встановити час і межі проведення НСРД [2]. Це свідчить про те, що Верховний Суд змістовно оцінює вплив оформлення протоколу на можливість ідентифікації обставин за наявності певних недоліків у протоколах.

Проблемні питання виникли у ситуації, коли зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж не було оформлено окремим протоколом за кожен день. Первинно суд першої інстанції та апеляційний суд погодились з тим, що такі докази є недопустимими. Утім, Верховний Суд вказав, що це не відповідає вимогам кримінального процесуального закону, оскільки положення статей 223, 246, 252 КПК не вимагають у разі проведення НСРД тривалістю кілька днів складати протоколи за її результатами окремо за кожен день. Навпаки, зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж за певний період є єдиною безперервною триваючою слідчою дією, що документується єдиним протоколом [4]. КПК України, дійсно, не містить спеціальних вимог стосовно цього питання, а положення Інструкції про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні у п. 4.2. [1] є дещо лаконічними і теж прямої відповіді на це питання не надають.

Оцінка змісту результатів НС(Р)Д, зокрема аудіо- та відеозаписів. Верховний Суд, оцінюючи аргументи сторони захисту щодо дефектів записів та, відповідно, вже неналежності доказів, зазначив, що хоча в конкретному випадку «не зафіксовано чіткого зображення передачі коштів та отримання психотропної речовини», це саме по собі не виключає використання таких

матеріалів у доказуванні, оскільки «факт проведення контрольної закупки психотропних речовин підтверджується сукупністю інших доказів» [3].

У цьому ж контексті Верховний Суд вказав на неможливість застосування доктрини «плодів отруйного дерева», наголосивши, що «за відсутності підстав, які би свідчили про недопустимість як доказів протоколів про результати проведення НС(Р)Д, відсутні підстави для визнання недопустимими похідних від них доказів» [3].

Визнання істотності порушень як підстав недопустимості доказів. Хоча ст. 86 КПК України не містить вимог щодо істотності порушень, цей підхід є поширеним на практиці. Так, у Постанові від 09.05.2024 у справі № 496/5125/15-к Верховний Суд наголосив, що дотримання встановленої законом процедури є «не самоціллю, а засобом захисту основоположних прав і свобод людини для запобігання неправомірному втручання держави у ці права», а «Встановлені законодавцем правила допустимості доказів покликані унеможливити істотне порушення прав і свобод людини під час їх отримання, а також забезпечити достовірність зібраних фактичних даних. Із огляду на викладене формальні недоліки, навіть якщо вони допущені під час виконання процесуальних дій або прийняття процесуальних рішень, тягнуть недопустимість доказів лише у випадках, коли вони: прямо й істотно порушують права і свободи людини, гарантовані Конституцією України, Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод (далі - Конвенція) та Протоколами до неї; викликають обґрунтовані сумніви в достовірності отриманих відомостей, які неможливо усунути» [4]. Відтак Верховний Суд у цій та інших постановах фактично орієнтує правозастосування на оцінку сутності порушень у контексті будь-яких рішень про визнання доказів недопустимими. Такий підхід сприяє виконанню завдань кримінального провадження, за умови що суд чітко мотивує відсутність впливу допущених порушень на права особи та достовірність отриманої інформації.

Таким чином, аналіз наведених постанов свідчить, що Верховний Суд враховує не лише наявність формальних порушень, а те, вони вплинули на права людини та доказування, зокрема, у частині встановлення достовірності інформації. Сучасна практика Верховного Суду така, що самі по собі технічні або формальні недоліки матеріалів НС(Р)Д, включаючи протоколи, не визнаються достатньою та обов'язковою підставою для визнання отриманих доказів недопустимими. Утім, ретельно оцінюється вплив цих порушень на права людини та достовірність фактичних даних.

1. Наказ від 16.11.2012 № 114/1042/516/1199/936/1687/5 «Про затвердження Інструкції про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12> (дата звернення: 02.02.2026).

2. Постанова Верховного Суду від 18 вересня 2024 року у справі № 643/18636/21 (провадження № 51-2098км23) URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/121788279> (дата звернення: 02.02.2026).

3. Постанова Верховного Суду від 20 березня 2025 року у справі № 464/325/23 (провадження № 51-3485км24). URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126211717> (дата звернення: 02.02.2026).

4. Постанова Верховного Суду від 09 травня 2024 року у справі № 496/5125/15-к (провадження № 51-4957км23). URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/119212884> (дата звернення: 02.02.2026).

Федунів Вікторія
студентка 3 курсу
Львівський державний університет
внутрішніх справ
Науковий керівник
Бахмат Ірина

ДОТРИМАННЯ ПРИНЦИПІВ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА ТА ЗАКОННОСТІ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Кримінальне провадження є сферою державної діяльності, де найбільш гостро проявляється взаємодія інтересів держави та прав і свобод людини. Саме тому ключовими засадами, що визначають зміст і спрямування кримінального процесу, є принципи законності та верховенства права. Законність передбачає обов'язковість точного й неухильного додержання вимог Конституції України, Кримінального процесуального кодексу України та інших нормативно-правових актів усіма учасниками процесу. Верховенство права, у свою чергу, виходить за межі формального дотримання норм закону та вимагає, щоб кримінальне судочинство ґрунтувалося на пріоритеті прав і свобод людини, справедливості, моральних цінностей та загальних принципів правопорядку.

Визнання та забезпечення прав і свобод людини, верховенства права, на сьогодні є головним обов'язком держави. Кримінальне провадження визнається однією із форм захисту прав і свобод людини, одним із його завдань передбачених у статті 2 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України) є захист особи, суспільства та держави від кримінальних правопорушень, а також охорона прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального судочинства [1].

За словами професора П. М. Рабіновича, верховенство права - це явище позадержавне (не державно-вольове), так би мовити, загальносоціальне, соціально-природне і правовою державою вважається лише та, в якій панує, "верховенство" права [2, с.19].

В понятті верховенства права переплітаються правові й політичні, культурні та етичні мотиви, внутрішньодержавні й міжнародні, національні, цивілізаційні та загальнолюдські аспекти, наукова істина й цінності добра та справедливості, досягнення правової теорії та практичний юридичний досвід, правові ідеї та здоровий глузд. Усе це робить згадану категорію досить